

Panoramische routes

Een prachtige manier om de VS te verkennen, is via de vele panoramische wegen. Zij variëren van rustige landwegen tot adembenemende kustritten en bieden een unieke blik op het overvloedige natuurschoon. Ook vindt u onderweg vele gastvrije kleine steden. Een groot aantal bekende routes heeft een historische achtergrond en volgt het pad van de pionierswagens, de Pony Express of soldaten in de Amerikaanse Burgeroorlog. Voor meer informatie over panoramische routes kijkt u op www.fhwa.dot.gov/byways

Going-to-the-Sun Road (blz. 571) loopt dwars door het Glacier National Park, over de steile hellingen van de Rocky Mountains. De uitzichten zijn adembenemend.

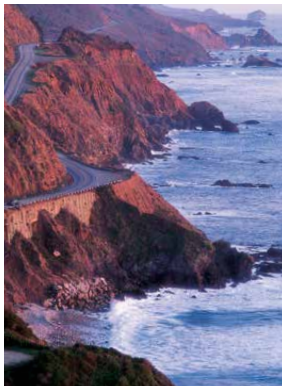

Route 100 strekt zich uit van het noorden naar het zuiden, door de dalen tussen de hellingen van de Green Mountains in Vermont. Deze landweg trekt veel toeristen die afkomen op de beroemde herfstkleuren.

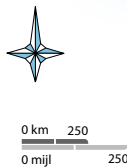
Symbolen

- Columbia River Scenic Highway, 113 km (70 mijl), 3-5 uur
- Blue Ridge Parkway, 755 km (469 mijl), 2 dagen
- Natchez Trace Parkway, 684 km (425 mijl), 2 dagen
- Going-to-the-Sun Road, 80 km (50 mijl), 2-3 uur
- Pacific Coast Highway, 1497 km (930 mijl), 4 dagen
- Route 66, 3864 km (2400 mijl), 11 dagen
- Great River Road, 3331 km (2069 mijl), 10 dagen
- Route 100, 322 km (200 mijl), 1 dag

Historic Columbia River Highway (blz. 620) biedt prachtige uitzichten over het gevarieerde landschap van Oregon, zoals de besneeuwde top van Mount Hood. U ziet ook vele watervallen en boomgaarden.

Pacific Coast Highway (Highway 1) werd in 1966 uitgeroepen tot de eerste 'scenic highway' van Californië. Het is een van de mooiste routes ter wereld. Hoogtepunt is het deel dat door de Big Sur loopt.

Blue Ridge Parkway (blz. 222 en blz. 251) verbindt Shenandoah National Park, VA met het Great Smoky Mountains National Park, NC. Ruim 20 miljoen toeristen maken gebruik van deze weg door de zuidelijke Appalachen.

Natchez Trace Parkway (blz. 362), tussen Nashville, TN en Natchez, MS komt langs het beboste pad dat ruim een eeuw geleden werd gebruikt door reizende handelaren.

Great River Road volgt lange tijd de loop van de Mississippi, van het beginpunt in Minnesota tot de Golf van Mexico. De weg ligt aan beide zijden van de rivier en komt langs prachtige natuurgebieden en historische locaties. Ook doorkruist hij enkele grote steden, zoals St. Louis en New Orleans.

Route 66 (blz. 457), van Chicago naar Los Angeles, is misschien wel de beroemdste weg van Amerika en loopt dwars door het platteland. Een groot deel van de oorspronkelijke weg is nog intact.

NEW YORK CITY EN DE MID-ATLANTISCHE STATEN

Het gebied rond New York is een goed voorbeeld van Amerikaanse diversiteit en dynamiek. Het verrassend rustige, idyllische achterland biedt een tegenwicht tegen de vitaliteit van New York City en Philadelphia. Het spectaculaire Atlantische kustlandschap varieert van berggebieden met veel dramatiek via rivierdalen tot wouden, afgewisseld met glooiende landerijen.

New York City, de 'Big Apple', domineert het noordoosten van de VS en is maatgevend voor de economie en cultuur van het land. Het is zonder meer een van de belangrijkste steden ter wereld en New York overslaan bij een bezoek aan dit gebied, is onvoorstelbaar. Philadelphia, de andere grote stad, was in de koloniale tijd de belangrijkste stad. De historie van de stad biedt een onvergetelijk beeld van vroege Amerikaanse idealen. Hoe fascinerend die steden ook mogen zijn, de streek is gevarieerder. New Jersey heeft ondanks zijn reputatie met zware industrie en aan alle kanten uitdijende voorsteden, veel te bieden, zoals de victoriaanse kustplaats Cape May en de bij de Ivy League behorende Princeton University. In Pennsylvania, meer naar het westen, gaan het vredige platteland van de 'Pennsylvania Dutch' met de nog altijd Duitsprekende amish en mennonieten

hand in hand met de industriesteden Pittsburgh en Reading. Meer naar het noorden liggen in de staat New York majestueuze bergen, schilderachtige meren en het dal van de Hudson.

Geschiedenis

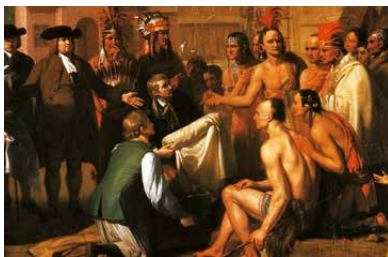
In het Atlantische kustgebied woonden dankzij de natuurlijke rijkdommen van oudsher een paar van Amerika's sterkste en meest ontwikkelde volken. Tot de oudste groepen behoren de Algonkinstammen, onder andere de Lenni Lenape die leefden in wat nu New Jersey en Pennsylvania is. In de vroege 16de eeuw werden de Algonkins verdreven door de Iroquois. Die vestigden zich in het gebied van de Finger Lakes in het hart van de staat New York. De Iroquois behoorden tot de meest ontwikkelde indianenvolken van Noord-Amerika. De vijf stammen waaruit het volk bestond, Senecas, Cayugas, Oneidas,

Amish oogsten het graan in Lancaster County, Pennsylvania

Mohawks en Onondagas, vormden samen een krachtig verbond. Rond deze tijd deden de eerste Europeanen pogingen handelsrelaties op te bouwen. Hoewel Giovanni da Verrazano al in 1524 New York bezocht, duurde het tot 1609 voordat hier nederzettingen werden gevestigd. Henry Hudson verkende toen in opdracht van de Nederlandse West-Indische Compagnie de rivier die nu zijn naam draagt. In dat zelfde jaar claimde de Franse ontdekkingsreiziger Samuel de Champlain het noordoostelijke deel van de staat New York op een expeditie vanuit Quebec.

In 1624 stichtten de Nederlanders in de buurt van het huidige Albany de eerste kolonie in het gebied, Fort Oranje, een jaar later gevolgd door Nieuw Amsterdam (het New York van nu). Nog weer later breidden ze hun invloed uit tot in New Jersey en Pennsylva-

Detail van het monumentale *Penn's Treaty with the Indians* van Benjamin West, circa 1770

nia. Zowel de Nederlanders als de indianen profiteerden van de onderlinge contacten. Geweren en andere metalen voorwerpen werden betaald met huiden van bevers en andere pelsdieren. Het contact leidde echter ook tot de verspreiding van besmettelijke ziekten als de pokken en de mazelen, waardoor de oorspronkelijke bevolking al snel werd uitgedund.

Vanaf ongeveer 1660 streed Engeland om de hegemonie in de nieuwe wereld. Het noordelijke deel van de staat New York veranderde in een slagveld waarop Europese oorlogen werden uitgevochten. Om de controle over de transatlantische handel te consolideren, verwierven de Engelsen de Nederlandse koloniën en stichtten ze de kolonie Pennsylvania op land dat koning Karel II in 1680 de rijke quaker William Penn had geschonken. Dankzij de vruchtbare grond en een groep vrij rijke en hardwerkende kolonisten kwam de kolonie tot bloei. Philadelphia werd het centrum van de ontluikende onafhankelijkheidsbeweging.

Onafhankelijkheid en industrie

Gedurende de eerste helft van de 18de eeuw waren de Engelsen en de kolonisten verwickeld in een reeks grensgeschillen met de Fransen en hun indiaanse bondgenoten. De vele slachtoffers en de hoge materiële verliezen leidden ertoe dat de Engelse kroon een reeks belastingen hief, waardoor in het bijzonder de kooplieden van New York en Philadelphia werden getroffen. In 1774 en 1776 verga-

derden afgevaardigden naar het Continental Congress van Philadelphia over de problemen. Uiteindelijk riepen ze de onafhankelijkheid uit. Kort daarna werden New York en Philadelphia door Engelse troepen bezet. Die bezetting duurde tot het einde van de oorlog in 1783.

Een van de eerste veldslagen vond in de zomer van 1777 plaats bij Saratoga Springs, waar de Engelsen onder generaal John Burgoyne door de revolutionairen werden verslagen.

Hoewel de Amerikanen met dit succes de steun van de Fransen verwierven, leidde het Continental Army onder George Washington een bar bestaan. Meer dan 3000 soldaten kwamen in de winter van 1777–1778 buiten Philadelphia bij Valley Forge om door ziekte. Van 1783 tot 1790 was New York hoofdstad van de nieuwe natie, van 1790 tot 1800 Philadelphia.

Het gebied ontwikkelde zich in de daarop volgende eeuw tot een industrieel centrum. Tussen 1817 en 1825 werd in het noorden van de staat New York het Erie Canal gegraven. Pennsylvania groeide uit tot hoofdleverancier van kolen en staal. In het midden van de 19de eeuw werd het land in alle richtingen doorsneden door

spoorwegen. Deze industriële macht hield het noorden overeind in de burgeroorlog die het land verscheurde. Meer dan 600.000 man uit het gebied vochten aan de zijde van de Unie. De belangrijkste

veldslag vond plaats in juli 1863 bij de kleine stad Gettysburg in het zuidwesten van Pennsylvania. De slag markeert het meest noordelijke punt waar de zuidelijke Confederates strijd hebben geleverd. Het was de enige keer dat zij erin slaagden de Mason-Dixon Line over te steken, de grens tussen Pennsylvania en Maryland, tussen staten met en zonder slavernij.

Oorlogsmonument in Congress Park, Saratoga Springs

Mensen en cultuur

Na de Burgeroorlog oefenden de mijnen en fabrieken van New York, New Jersey en Pennsylvania bijna een eeuw lang geweldige aantrekkingskracht uit op Europese immigranten. Tussen 1880 en 1910 kwamen zo'n 12 miljoen immigranten via New York het land binnen. Gedurende de twee wereldoorlogen kwamen nog eens tal van mensen, ook veel Afro-Amerikanen uit het diepe zuiden, naar deze streken om er te werken in de wapenindustrie. Vandaag de dag behoort haar liefst een derde van de bevolking tot een etnische minderheid. In heel wat steden vormen deze 'minderheden' in feite een ruime meerderheid. Enkele wijken hebben een etnische naam: Chinatown en Little Italy in New York City, de Italian Market in Zuid-Philadelphia en de Poolse wijken in de South Side van Pittsburgh. Door jarenlange arbeidsconflicten en economische onrust gingen in de jaren zestig en zeventig van de twintigste eeuw veel bedrijven tenonder. New York City, het financiële hart van de wereld, stond op de rand van een bankroet. Vandaag de dag is echter alles anders. De slagvelden, voormalige industrieterreinen, historische kanalen en spoorwegen trekken bijna evenveel toeristen als het natuurwonder van de Niagara Falls.

San Gennarofestival in Little Italy op Manhattan

Giovanni da Verrazano

BELANGRIJKE JAARTALLEN

1524 De Italiaanse zeeman Giovanni da Verrazano zeilt de haven van New York in

1609 Henry Hudson brengt de rivier de Hudson op de kust van New Jersey in kaart

1624 De Nederlanders stichten Fort Oranje

1664 Engeland neemt Nieuw Nederland over; Nieuw Amsterdam gaat New York heten

1731 Benjamin Franklin sticht de eerste openbare bibliotheek in Philadelphia

1776 In Philadelphia wordt de onafhankelijkheid uitgeroepen

1825 Opening van het 588 km lange Erie Canal

1863 Noordelijke Unie verslaat de Confederatie van zuidelijke staten onder generaal Robert E. Lee bij Gettysburg

1929 De beurskrach leidt de Grote Depressie in

1933 Gouverneur Franklin Delano Roosevelt van New York wordt tot president gekozen

1978 Gokken gelegaliseerd in Atlantic City

1987 Beurskrach

2001 World Trade Center (WTC) verwoest bij terroristische aanslag

2004 Hoeksteen gelegd voor de nieuwe toren op de WTC-locatie

2011 10 jaar na de aanslagen op de Twin Towers opent The National September 11 Memorial

31 Een rondwandeling door Central Park

New Yorks 'achtertuin' is een 340 ha groot park met een combinatie van amusement en natuurschoon. Het werd ontworpen in 1858 door Frederick Law Olmsted en Calvert Vaux. De aanleg duurde zestien jaar en in die tijd werden meer dan 500.000 bomen en struiken geplant. Bij een korte wandeling van 59th naar 79th Street komen de fraaiste bezienswaardigheden van het park aan bod, van de dichtbeboste Ramble tot de strakke open ruimten van Bethesda Terrace.

★ **Strawberry Fields**
Deze vredige tuin werd door Yoko Ono ingericht ter nagedachtenis aan John Lennon, die dichtbij in het Dakota Building woonde.

★ **Bethesda Fountain**
Vanaf dit fraaie, geometrisch aangelegde terras kijkt men uit over het meer en de begroeiing van de Ramble.

★ **Wollman Rink**
werd na 1980 gerestaureerd door Donald Trump voor toekomstige generaties schaatsers.

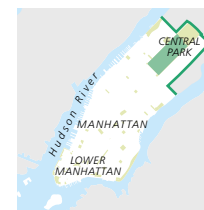

★ **Bow Bridge**
Deze 18 m hoge gietijzeren boogbrug vormt de sierlijke verbinding tussen de Ramble en Chery Hill.

★ **San Remo Apartments**
Een van de vijf appartementengebouwen met twee torens langs Central Park West, beroemd om hun gratie en ontwerp.

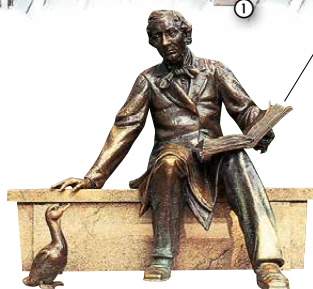
★ **Belvedere Castle**
Vanaf de terrassen hebt u een prachtig uitzicht over de stad en het park. Het is het onderkomen van het Central Park Learning Center.

Oriëntatiekaart
Zie kaart blz. 74-75

★ **The Dairy**
In dit gebouw in victoriaans-gotische stijl is het Visitor Center ondergebracht. Hier kunt u een overzicht krijgen van wat er in het park te doen is.

★ **Het beeld van Hans Christian Andersen**
is geliefd bij kinderen. 's Zomers kan men hier luisteren naar verhalenvertellers.

★ **Conservatory Water**
Van maart tot november vinden hier op zaterdag modelbootwedstrijden plaats. Veel bootjes liggen opgeslagen in het botenhuis naast de vijver.

UITGELICHT

- ① **Frick Collection** (blz. 90)
- ② In het **Wildlife Conservation Center** leven meer dan 130 diersoorten in drie klimaatzones.
- ③ **The Pond**
- ④ **Plaza Hotel**
- ⑤ **Het Dakota Building**
- ⑥ **American Museum of Natural History** (blz. 93)
- ⑦ De **Ramble** is een bosgebied van 15 ha met veel voetpaden en waterpartijen. Het is een paradijs voor vogelliefhebbers. Het ligt op de Atlantische trekroute en er zijn meer dan 250 soorten waargenomen.
- ⑧ **Obelisk**
- ⑨ **Reservoir**
- ⑩ **Guggenheim Museum** (blz. 92)
- ⑪ **Metropolitan Museum** (blz. 90)
- ⑫ **Alice in Wonderland**, de Cheshire Cat, de Mad Hatter en de Dormouses staan vereeuwigd in brons op de noordoever van het Conservatory Water.

1 Boston

Boston, hoofdstad van Massachusetts, ligt aan de noordoostelijke Atlantische kust aan de Massachusetts Bay. De stad, in het begin van de 17de eeuw gesticht rond een grote, natuurlijke haven aan de monding van de Charles River, is vandaag de dag 127 vierkante kilometer groot en telt 630.000 zielen. Het is een belangrijk centrum voor geschiedenis, cultuur en onderwijs. Het hart van de stad ligt bij de haven op het schiereiland Shawmut, terwijl de omgeving onder Greater Boston valt.

Massachusetts State House met de vergulde koepel, ontworpen door Charles Bulfinch

2 Bezienswaardigheden

- 1 Beacon Hill blz. 140–141
- 2 Black Heritage Trail
- 3 Boston Common en Public Garden
- 4 Boston Athenaeum
- 5 The Freedom Trail blz. 142–143
- 6 Massachusetts State House blz. 144–145
- 7 Park Street Church
- 8 Downtown Crossing
- 9 Theater District
- 10 Chinatown
- 11 Post Office Square
- 12 Old South Meeting House
- 13 King's Chapel en Burying Ground
- 14 Old State House blz. 147
- 15 Quincy Market
- 16 Copp's Hill Burying Ground
- 17 Old North Church
- 18 Paul Revere Mall
- 19 Paul Revere House
- 20 Waterfront
- 21 Trinity Church blz. 150
- 22 Copley Square
- 23 Newbury Street
- 24 Commonwealth Avenue

Boston en omgeving (zie inzet)

- 25 John F. Kennedy Library and Museum
- 26 Isabella Stewart Gardner Museum
- 27 Museum of Fine Arts
- 28 Cambridge
- 29 Charlestown

Verklaring van de symbolen zie achterflap

- Symbolen**
- ▭ Gebied van hoofdkaart
 - Highway
 - Hoofdweg
 - Overige weg
 - Spoorlijn

Trinity Church weerspiegeld in de John Hancock Tower

- Symbolen**
- ▭ Bezienswaardigheid
 - ▭ Ringweg
 - ▭ Voetgangersgebied

Bereikbaarheid

Het openbaar vervoer in Boston en Cambridge is uitstekend. Het is in feite veel gemakkelijker ergens te komen met het openbaar vervoer dan met de auto. Alle belangrijke bezienswaardigheden van de stad zijn bereikbaar met de metro, de T, de bus of een taxi. U kunt de oude delen van de stad ook heel goed te voet verkennen.

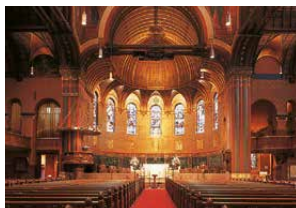
21 Trinity Church

Dit meesterwerk van Henry Hobson Richardson, steevast uitgeroepen tot een van de tien mooiste bouwwerken in de VS, dateert uit 1877. Het granieten en zandstenen neoromaanse bouwwerk staat op houten palen die door een laag modder heen op rotsgrond rusten, met granieten piramiden erop. John LaFarge ontwierp het interieur, terwijl enkele ramen van de hand van Edward Burne-Jones zijn, uitgevoerd door William Morris.

TIPS VOOR DE TOERIST

Praktische informatie

Kaart B5. Copley Sq. **Tel.** 617-5360944. **Ⓜ** Copley. **Open** dag. **⌚** zo 7.45, 9.00, 11.15, 18.00 uur. **🎵** Concerten: sept.–juni: vr 12.15 uur. **📞** bel voor tijden. **📧** trinitychurchboston.org

Het koor

In zeven prachtige ramen wordt het leven van Jezus verbeeld.

★ Westelijk portiek

Het rijk beeldhouwde westelijke portiek is ontworpen naar de St.-Trophime in Arles, Frankrijk.

★ Ramen van het noordertransept

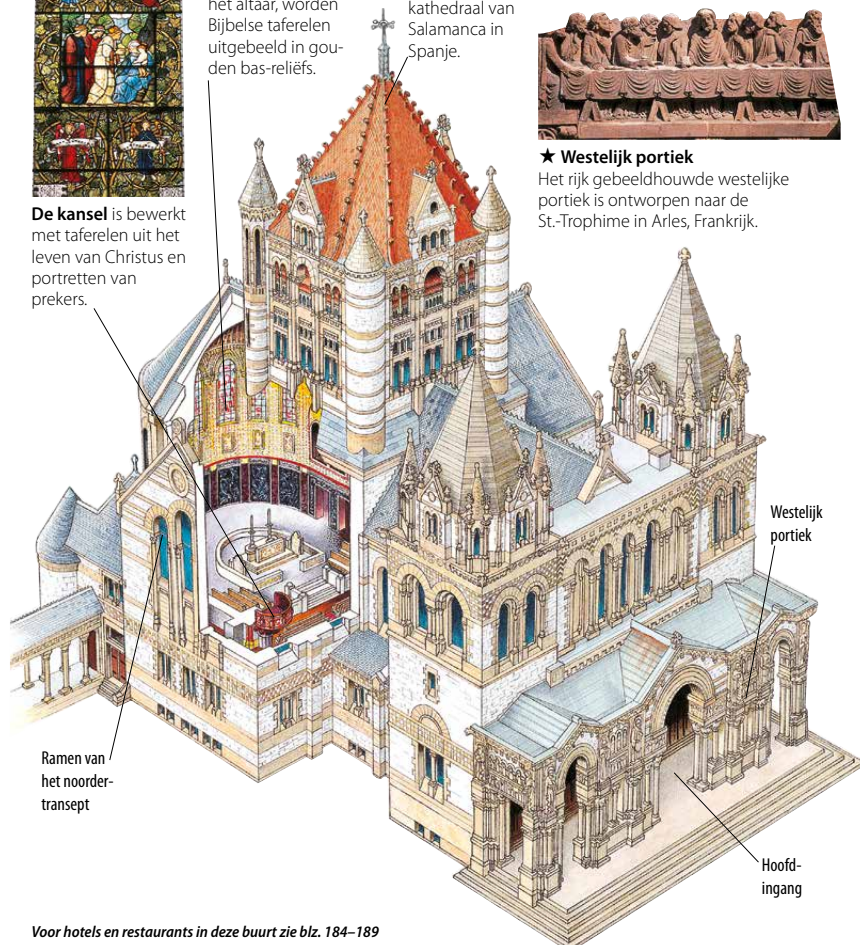
De drie gebrandschilderde ramen, ontworpen door Burne-Jones en uitgevoerd door William Morris, vertellen het kerstverhaal.

Op de muur van het koor, achter het altaar, worden Bijbelse taferelen uitgebeeld in gouden bas-reliëfs.

De klokkentoren is gebouwd naar voorbeeld van de renaissancekathedraal van Salamanca in Spanje.

De kansel is bewerkt met taferelen uit het leven van Christus en portretten van predikers.

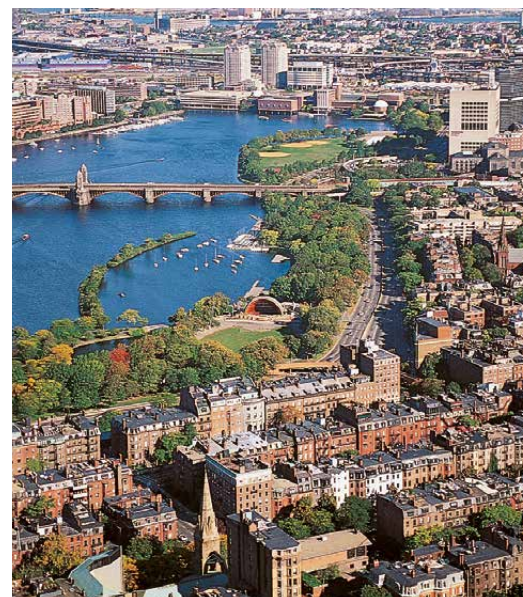

Ramen van het noordertransept

Westelijk portiek

Hoofdingang

Voor hotels en restaurants in deze buurt zie blz. 184–189

Zicht op Back Bay en Charles River vanaf de John Hancock Tower

22 Copley Square

Kaart B5. **Ⓜ** Copley.

Copley Square is genoemd naar de beroemde schilder John Singleton Copley (blz. 153). Tot 1870 was het moerasgebied. In zijn huidige vorm ligt het er pas sinds het einde van de vorige eeuw: een open ruimte met bomen en fontein en allerlei activiteiten, zoals een wekelijkse boerenmarkt en 's zomers concerten. Rondom Copley Square staat een aantal fraaie voorbeelden van de architectuur in Boston. De 226 m hoge **John Hancock Tower** uit 1975 staat aan de zuidoostkant van Copley Square. Het is de hoogste toren van New England. De spiegelende gevel reflecteert de prachtige Trinity Church en het Hancock Building uit 1947, met op het dak een lichtbak met de weersvoorspelling. Knipperend rood voorspelt regen – of dat de wedstrijd van de Boston Red Sox is uitgesteld. Aan de andere kant van Copley Square staat de **Boston Public Library**, tussen 1887 en 1895 gebouwd in palazzostijl. Het is een gebouw met veel hout en marmer, de bibliotheek heeft bronzen deuren. De muurschilderingen in de galerij op de

tweede verdieping zijn van John Singer Sargent. De grote Bates Hall op de eerste verdieping van de bibliotheek heeft een hoog tongewelf. Op de hoek van Boylston en Dartmouth Street staat de **New Old South Church**, het tussen 1874–1875 gebouwd in Italiaanse neogotiek.

📍 John Hancock Tower

200 Clarendon St. **Gesloten** voor publiek.

📍 Boston Public Library

Copley Sq. **Tel.** 617-5365400. **Open** ma–do 9.00–21.00, vr–za 9.00–17.00; okt.–mei: zo 13.00–17.00 uur. **Gesloten** feestdagen. **📧** bpl.org

23 Newbury Street

Kaart B5. **Ⓜ** Arlington, Copley, Hynes Convention Center/ICA.

Newbury Street is in Boston synoniem met 'chique'. Tal van modieuze winkels, galeries en chique restaurants vormen een lust voor het oog. Lower Newbury, bij de Public Garden, is trendy en elegant; Upper Newbury is meer op de jeugd gericht met trendy winkels. De kerken zijn sporen van een fatsoenlijker tijdperk. De opvallendste is de

Church of the Covenant, met de grootste collectie gebrandschilderde ramen van Louis Comfort Tiffany ter wereld en een rijkelijk bewerkte Tiffanylantaarn.

📍 Church of the Covenant

67 Newbury St. **Tel.** 617-2667480. **Open** zo 10.30 uur. **📧** cotcbos.org

24 Commonwealth Avenue

Kaart B4. **Ⓜ** Arlington, Copley, Hynes Convention Center/ICA.

Commonwealth Avenue, 61 m breed, moest de Champs Elysées van Boston worden. Er staan prachtige huizen. In de tweede helft van de 19de eeuw werd het een arena waarin de beste Amerikaanse architecten probeerden elkaar de loef af te steken. Het is een bonte mengeling van architectonische stijlen. Het centraal gelegen winkelcentrum staat vol met beelden van historische figuren. Het beeld van de abolitionist William Lloyd Garrison staat tussen Exeter Street en Dartmouth Street, en drukt een houding van morele superioriteit uit. Het beeld van zeeman en historicus Samuel Eliot Morison, dat tussen Exeter Street en Fairfield Street staat, beeldt hem informeel uit, met zijn voeten bungelend over een rots.

De neoromaanse **First Baptist Church** op de hoek van Commonwealth Avenue en Clarendon Street valt op in de skyline van de stad. Het gebouw werd voltooid in 1872. De vrijstaande klokkentoren is gebaseerd op Italiaanse campaniles en heeft langs de bovenkant een decoratief fries van de hand van Bartholdi, de beeldhouwer van het vrijheidsbeeld. De gezichten in het fries, waarin de sacramenten worden uitgebeeld, zijn die van prominente Bostonians uit die tijd, onder meer Henry Wadsworth Longfellow en Ralph Waldo Emerson.

📍 First Baptist Church

110 Commonwealth Ave. **Tel.** 617-2673148. **Open** voor diensten op zondag. **📧**